

YERLİ SARDUNYA

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün (BATEM) yürütücüsü olduğu ve TAGEM'in desteklediği, 13 özel sektör firmasının da materyal desteği verdiği 'Sardunya (Pelargonium sp.)'da Gen Havuzu Oluşturulması ve Klon Seleksiyonu ile Çeşit Geliştirilmesi' projesiyle hem iç hem de dış mekanda kullanılacak ilk yerli sardunya çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanıyor.

BATEM'den Dr. Özgül Karagüzel'in lider olduğu projede Enstitüden Ayşe S. Kaya, Dr. Fatma Bayar, Dr. Selma Kösa, Zir. Yük. Müh. M. Uğur Kahraman, Zir. Yük. Müh. S. Melike Sülü ve Zir. Yük. Müh. Musa Kırışık ile Ankara Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü'nden Doç. Dr. Soner Kazaz ve Akdeniz Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü'nden Prof. Dr. Ramazan S. Göktürk yardımcı araştırmacı olarak yer alıyor. 2016 yılında başlayan projeden elde edilecek bulgularla süs bitkileri sektörünün taleplerine uygun, verimli ve kaliteli yerli çeşitlerin geliştirilerek, hem iç pazar taleplerinin karşılanması hem de ithalatının azaltılarak ülke ekonomisine katkı sağlaması hedefleniyor. Çalışmanın ilk yılında 170 ticari çeşit, ülkemizde yetişen 2 doğal tür ile Denizli, İzmir ve Antalya yörelerinden toplanan yerel çeşitlerle bir gen havuzu oluşturuldu. 2017 yılında melezleme çalışmaları sonucu melez tohumlar elde edilmeye başlandı. Bütün bu çalışmalarla birlikte projenin araştırma süresi 5 yıl öngörülüyor.

Haberin devamı 2. sayfada...

BATEM BÜLTEN

PARAZİT VE PREDATÖR

İLK SARDUNYALAR

MISIR ÇEŞİTLERİ

YENİ BİBER ÇEŞİTLERİ

DOKU KÜLTÜRÜ
LABORATUVARI

TIBBİ VE AROMATİK
BİTKİLER ÇALIŞTAYI

ANTALYA REÇELLERİ

Sardunya (Pelargonium sp.) son yıllarda dünyada ve Türkiye’de tüm çiçekli saksı bitkilerinin yanısıra bahçe bitkilerinin içerisinde de en popüler olan ve en fazla yetiştiriciliği yapılan türlerden biri olarak gösteriliyor. Saksılı sardunyanın yaklaşık dünya ticaret hacmi 1.4 milyar Dolar, Flora Holland’daki değeri 44 milyon Avro’dur. Avrupa’da yıllık 500 milyon adet, Kuzey Amerika’da 200 milyon adet sardunya üretilmektedir. Amerikan süs bitkileri endüstrisinde en önemli üç türden biridir. Hollanda’nın en büyük mezatı olan Aalsmeer’da en çok satışı yapılan saksılı bitkiler içerisinde 5., Almanya’nın en büyük çiçek mezatı olan Veiling Rhein Mass’da ise 1. sırada yer almaktadır. Türkiye’de ise sardunya üretiminde her yıl giderek artan bir talep olduğu görülmektedir. Son rakamlara göre yılda yaklaşık 2 milyon 250 bin adet sardunya üretilmektedir. Tüm çiçekli bitkiler arasında sardunyanın pazar payı % 70-75 civarındadır. Yine son 4 yıldır özellikle İzmir, Fethiye, Kadıköy, Sarıyer Belediyeleri tarafından sardunya bitkisi sembol çiçek ilan edilmiş ve yaklaşık 20 bin ila 100 bin adet sardunya park ve bahçelerde kullanılmaya başlanmıştır. EXPO 2016 Antalya’da da sardunya en fazla tercih edilen bitkiler arasında yer almıştı.

HORIZON 2020 TORİNO

HORIZON 2020 programında BATEM’in de ortağı olduğu ‘Sürdürülebilir Gıda Güvenliği H2020-SFS-2015-2’ çağırısı kapsamında desteklenen “Linking genetic resources, genomes and phenotypes of Solanaceous crops (Solanaceous Ürünlerinin Fenotiplerinin, Genomlarının ve Genetik Kaynaklarının Bağlantılandırılması-G2P-SOL/677379)” başlıklı projenin İtalya’nın Torino Kenti’nde gerçekleştirilen birinci dönem gelişme raporu hazırlık toplantısına BATEM’den Enstitü Müdürü Dr. Abdullah Ünlü ile Proje Koordinatörü Dr. Filiz Boyacı katıldı.

6-8 Haziran 2017 tarihlerinde Torino Üniversitesi’nde düzenlenen toplantıya proje ortağı 12 ülke ve 19 kuruluşun 48 temsilci katıldı. Proje lideri Dr. Giovanni Giuliano’nun başkanlık ettiği organizasyonda temsilcilerin proje kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlerini anlatan sunumları yer aldı. Dr. Filiz Boyacı yaptığı sunumla BATEM’in proje doğrultusunda yürüttüğü faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Toplantının son gününde proje materyallerinin gözleminde kullanılacak kriterler, biyotik ve abiyotik stres test metodlarıyla ilgili bir de çalıştay düzenlendi. Ayrıca, Horizon 2020 kapsamında 4.3 milyon Euro ile desteklenen “Geleneksel domates çeşitleri ve kültürel uygulamalar (TRADITOM)” ile yine Horizon 2020 kapsamında 6 milyon Avro ile desteklenen “Domateste model olarak çoklu stres toleransını artırmak için yeni ve entegre bir yaklaşım (TOMRES)” projelerinin sunumları yapıldı. Bu projelerle BATEM’in projesi arasında nasıl bir entegrasyon sağlanacağı hususunda bir de görüşme gerçekleştirildi. Böylesine büyük bir projede yer almanın ülkemiz açısından son derece önemli olduğuna dikkat çeken Dr. Abdullah Ünlü, “Projeden elde edilecek başarılı sonuçlar, hem Enstitümüzün hem de ülkemizin itibarını artırarak, yeni işbirliği fırsatları ortaya çıkarabilecektir” dedi. Bu toplantıda yeni bir proje için işbirliği teklifi aldıklarını da belirten Ünlü, “Bu gelişme hem ülkemizin tanıtımı hem de yeni bir maddi kaynak açısından son derece önem taşıyor” dedi.

G2P-SOL/677379 projesi; patates, domates, biber ve patlıcandan oluşan dört büyük Solanaceous ürününde uluslararası alanda kamu ve özel kurumlarının aktif gen havuzlarını bir araya getiren büyük bir araştırma ittifaktır. Katılımcı kuruluşların yanı sıra dünyanın önde gelen gen bankaları, üniversiteleri ve tohum kuruluşları da projeyi desteklemektedir. Projede, Solanaceae familyasından domates, patates, biber ve patlıcan türlerine ait yaklaşık 46 bin materyalin fenotipik ve genotipik özelliklerinin belirlenmesi ve bunlar arasındaki bağlantının ortaya konulması, elde edilen bilgi ve materyallerin büyük bir ağ sisteminde paylaşılarak dünya bilim insanlarının ve ıslahçıların kullanımına sunulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda adaptasyonun, verimliliğin artırılması, insan sağlığının korunması ve daha da iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

BİYOLOJİK MÜCADELE

BATEM ile Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve Manavgat Ziraat Odası İşbirliğinde "Biyolojik Mücadele Çalışması" başlatıldı.

Turunçgil unlu biti planococcus citri'ye karşı yürütülen mücadele çalışması kapsamında ilk olarak Manavgat'ın Kalemler Mahallesi'ndeki örnek narenciye bahçesinde böcek salımı etkinliği gerçekleştirildi. Antalya GTH İl Müdürü Mustafa Özen, BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü, BATEM Müdür Yardımcısı Ali Öztop, Manavgat GTH İlçe Müdürü Ömür Ozan Çakal, Manavgat Ziraat Odası Başkanı Rasim Metin ve üreticilerin katıldığı organizasyonda bilgi veren Dr. Abdullah Ünlü, özellikle avcı bir böceğin hayatı boyunca 27 bin 300 adet zararlı unlu biti tükettiğini ve diğer faydalı parazitoitin ise zararlı unlu bitin vücudunun içerisine yumurtasını bırakarak onu yok ettiğini belirtti.

BATEM'in Biyolojik Mücadele Laboratuvarı'nda yetiştirilen ve turunçgil unlu biti mücadelesinde başarı ile kullanılan parazit ve predatörler, narenciye bahçelerinde ağaç başına 10 adet predatör, 20 adet parazitoid şeklinde salınmaktadır. 2016 yılında sadece 500 ağaçta gerçekleştirilen biyolojik mücadele çalışmaları 2017 yılının ilk altı ayında 20 bin ağaçta sürdürülmüş olup, bu sayının 40 bine yükseltilmesi hedeflenmektedir. Nar ve turunçgil bahçelerinde biyolojik mücadele amacıyla dekara 35 TL. devlet desteği verilen faydalı böcek alımları için üreticiler, BATEM Bitki Sağlığı Bölümü'ne başvurabilirler.

ATSO ZİRVESİ

BATEM, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'nın (ATSO) düzenlediği "Antalya Devlet Destekleri Zirvesi" etkinliğine katıldı.

23 Mayıs 2017 günü gerçekleştirilen organizasyona Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, BATEM, Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası Antalya Üniversitesi, SGK İl Müdürlüğü, İŞKUR İl Müdürlüğü, KOSGEB İl Müdürlüğü, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, KGF, TÜBİTAK, TPE ile Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı'ndan temsilciler katıldı. BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü, "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Ar-Ge Destekleri" başlıklı sunumunu programda yer aldı. Antalya İl GTH Müdürlüğü'yle ortak stantı paylaşan BATEM yetkilileri tarafından ziyaretçilere Enstitü'nün çalışmaları ve destekleri hakkında bilgiler verildi. Ayrıca Enstitü yayınlarından dağıtıldı. ATSO üyelerinin ve girişimci adaylarının kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen destekler konusunda doğru bilgiye doğru kaynaktan ulaşabilmelerini sağlamak ve konunun uzmanlarından birbir bilgi almaları amacıyla düzenlenen zirvede İŞKUR ve SGK istihdam destekleri, ihracat destekleri, hizmet sektörüne dönük destekler, yatırım teşvikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı destekleri, TÜBİTAK, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve KOSGEB AR-GE desteklerinin anlatıldığı seminerlere yer verildi.

DOKU KÜLTÜRÜ LABORATUVARI

Doku kültürü genel olarak aseptik koşullarda bitki, hücre veya organlardan yeni bitkiler elde etmek veya geliştirmek için kullanılan yöntemler bütünüdür. Doku kültürü çalışmalarının temelini her canlı hücrenin tüm organizmayı yeniden üretebilme kabiliyetine sahip olması (totipotensi) oluşturmaktadır.

BATEM’de FAO destekli olarak yürütülen “Turunçgil Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıkların Kontrolü ve Turunçgillerin Geliştirilmesi” projesi kapsamında 1987 yılında doku kültürü çalışmalarına başlanmış olup, bir çeşit meristem kültürü yöntemi olan sürgün ucu aşılama tekniği ile turunçgillerde virüs ve virüs benzeri hastalıklardan arındırma çalışmaları yürütülmektedir. Enstitüde virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz ilk aşı gözü çoğaltım materyali 1992 yılında, ilk turunçgil fidanı üretimi ise 1996 yılında gerçekleştirilerek üreticilerin hizmetine sunulmuştur.

Doku Kültürü Laboratuvarı’nda; kuruluş amacı olan turunçgillerde virüs ve virüs benzeri hastalıkların arındırılması yanında Enstitünün çalışma alanına giren türlerle ilgili bilimsel araştırmalar da yapılmaktadır. Ayrıca farklı kurum ve kuruluşların işbirliğiyle ihtiyaç duyulan konularda projeler gerçekleştirilmektedir.

Doku kültürü laboratuvarında gerçekleştirilen çalışmalar arasında; turunçgil tür ve çeşitlerinin sürgün ucu aşılama yöntemi ile virüs ve virüs benzeri hastalıklardan arındırılması, turunçgil ıslahında olgunlaşmamış embriyoların embriyo kurtarma yöntemi çalışmaları ile muz bitkisinin laboratuvarında çoğaltımı gibi konular yer almaktadır.

Doku Kültürü Laboratuvarı; ön hazırlık odası, transfer odası ve ışık-sıcaklık kontrollü yetiştirme (iklim) odaları ile yaklaşık olarak 150 m²’lik bir alanda hizmet vermektedir.

Ön hazırlık odası; cam malzemelerin çalışmalara uygun hale getirilmesi amacıyla temizlendiği, besin ortamlarının düzenlendiği ve sterilizasyon işlemlerinin gerçekleştirildiği bölümdür. Bu bölümde otoklav, etüv, hassas terazi, cam malzemeler, buzdolabı, kimyasal maddeler vb. yer almaktadır.

Transfer odası steril kabinlerin bulunduğu ve eksplantların aseptik koşullar altında besin ortamlarına aktarıldığı bölümdür.

Yetiştirme (iklim) odaları; besin ortamına aktarılan eksplantların geliştirilmesi için ihtiyaç duydukları ışık ve sıcaklık gereksinimlerine göre ayarlanmış odalardır.

BATEM Meyvecilik Bölümü Doku Kültürü Laboratuvarı’nda bulunan ışık-sıcaklık kontrollü yetiştirme (iklim) odaları 2016 yılı içerisinde led ışık sistemi ile modernize edilmiştir. Doku kültürü laboratuvarı; ön hazırlık odası, transfer odası, ışık-sıcaklık kontrollü yetiştirme (iklim) odaları ve alanında yetişmiş araştırmacı altyapısıyla güvenilir bir şekilde hizmet vermektedir.

ENGİRAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Enginarın (*Cynara scolymus* L.) anavatanı Orta ve Batı Akdeniz olmakla birlikte bu havzada yer alan tüm ülkelerde yabancı formları bulunmaktadır. Enginar, dünyada ve ülkemizde ekonomik olarak yetiştiriciliği yapılan ve üretimi her geçen gün artış gösteren ürünlerin başında gelmektedir. Dünyada enginar üretiminde Mısır 387704 ton üretimle ilk sırada yer alırken onu sırasıyla İtalya 364871 ton ve İspanya 199100 ton ile izlemektedir. Türkiye ise 32173 ton üretimle 11. sırada yer almaktadır.

Ülkemizde enginar üretiminin en yoğun yapıldığı bölgeler Ege, Doğu Marmara ve Akdeniz'dir. Ege Bölgesi'nde Sakız çeşidi, Marmara Bölgesi'nde (Bursa ve İstanbul) Bayrampaşa çeşidi, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde yerli enginar yetiştirilmektedir. Türkiye'de enginar yetiştiriciliği çoğunlukla vejetatif yöntemlerle gerçekleştirildiğinden, daha çok bu tür üretime uygun Sakız ve Bayrampaşa çeşitleri tercih edilmektedir. 2000'li yılların başlarında tohumla üretilen çeşitler daha çok konserve ve dondurulmuş olarak kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de Bayrampaşa, Sakız, Yerli tip ve yabancı kaynaklı küçük başlı konservelik çeşitler yetiştirilmektedir. Ülkemizde enginarın ağustos-eylül ve nisan-mayıs aylarında olmak üzere iki dönemde dikimi gerçekleştirilmektedir. Bu dönemlerde yetiştiriciliği yapılan çeşitler vejetatif yöntemlerle çoğaltılarak üretilmektedir. Son yıllarda tohumla üretilen çeşitlerin yaygınlaşmasıyla enginarın üretim miktarı her geçen gün artmaktadır.

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde proje liderliğini Zir. Müh. Hüseyin Namal'ın yaptığı "Türkiye ve KKTC'deki Enginar (*Cynara* spp.) Genotiplerinin Toplanması ve Morfolojik Karakterizasyonlarının Belirlenmesi" isimli TAGEM projesi devam ederken, ülkemize yeni enginar çeşitlerinin kazandırılması amacıyla da BATEM Sebzeçilik Bölümü'nde enginar ıslahı ön çalışmalarını sürdürülmektedir.

BÖLGE GRUP TOPLANTISI

BATEM'in koordinatörlüğünde düzenlenen 2017 yılı 1. Bölge Grup Toplantısı, Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nde (AKSAM) gerçekleştirildi.

17-18 Mayıs 2017 tarihlerinde Beymelek'te yapılan toplantıya BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü, Antalya İl GTH Müdürü Mustafa Özen, BATEM Müdür Yrd. Mustafa Soysal ile Araştırma Yayım Koordinatörü Ertuğrul Taştekin, Antalya İl GTH Müdürlüğü Müdür Yrd. Kadri Bilici ile KTV Şube Müdürü Derya Bilgin, AKSAM Müdürü Rızvan Süyek ile Müdür Yrd. Mahir Kanyılmaz, SAREM Müdür Yrd. Kadir Çapkın, Isparta KTV Şube Müdürü Fatma Kurt Aydın, Burdur KTV Şube Müdürü Erol Koç, Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özbaş, Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği Başkanı Faruk Çoşkun, Antalya, Burdur ve Isparta İl ve İlçe GTH Müdürlüklerinde ve Enstitülerde görevli ilgili teknik personeller ile Su Ürünleri Birlik Kooperatifi üyeleri katıldı. Hayvansal Üretim Grubu başlığı altında su ürünleri konusunun ele alındığı organizasyonda Mustafa Özen balıkçılığın önemi konusunda, Rızvan Süyek ise Enstitüyü tanıtıcı bilgiler verdi. Toplantının ilk günü AKSAM'dan Su Ürünleri Yük. Müh. Salih Kocakaya "Kalkan Yetiştiriciliği", Su Ürünleri Mühendisi İsa Aydın ise "Levrek-Çupra Yetiştiriciliği" konulu bildirimlerini sundu. AKSAM'ın Beymelek'te yeralan araştırma ve üretim tesislerine düzenlenen teknik gezide kalkan, levrek ve çupra balık yetiştiriciliği yerinde incelendi. Toplantının ikinci günü balıkçılık sektöründe faaliyet gösteren üreticiler ile teknik personellerin katılımında "Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Sektörünün Sorunları ve Çözüm Olanakları" konulu panele yer verildi.

DERİM ARTIK CAB ABSTRACTS'DA

BATEM'in hakemli dergisi DERİM'e CAB Abstracts'da yer verildi. Tarım bilimleri alanında yürütülen özgün araştırma sonuçlarını içeren Türkçe ve İngilizce makalelerin yayınlandığı DERİM, uygulamalı yaşam bilimleri literatürüne erişim sağlayan dünyanın önde gelen İngilizce bibliyografik bilgi servisi CAB Abstracts'da 15 Haziran 2017 gününden itibaren taranmaya başladı. CAB Abstracts, CABI Full Text ile birlikte % 80'ine başka hiçbir yerde elektronik olarak ulaşılamayan 35 binden fazla gazete makalesine, konferans bildirisine ve rapora otomatik erişim sağlıyor. DERİM Dergisi'nin tüm sayılarında <http://www.derim.com.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz. Derginin 2017 yılı ilk sayısı yayında.

MISIRDA TÜKETİM ÇEŞİTLİLİĞİ

Mısır, buğday ve çeltik ile birlikte dünya gıda güvenliği için stratejik öneme sahip vazgeçilmez bitkiler arasında yer almaktadır. Latin Amerika, Afrika ve Asya'da çoğunlukla insan beslenmesinde kullanılırken, gelişmiş ülkelerde hayvan beslenmesinde tercih edilmektedir. Türkiye'de yıllık mısır üretimi yaklaşık 6.4 milyon ton olup, elde edilen mısırın % 78'i hayvancılık sektöründe yem maddesi olarak kullanılmaktadır. Mısır nişasta sanayiinde yüzde 15, yerelde yüzde 5 ve endüstride yüzde 2 oranında tüketilmektedir. İç tüketime yönelik ihtiyaç duyulan mısırın yüzde 89-90'ı ülkemizde üretilmektedir.

Farklı tüketim alanlarına yönelik mısır ihtiyacının karşılanması için Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde yeni mısır çeşitleri geliştirilmiş olup, ülkemiz üreticilerinin ve tüketicilerinin hizmetine sunulmuştur. Et ve süt sığırcılığı yetiştiriciliğinde kaliteli bir yem kaynağı olan silajlık mısırdaki çeşit geliştirme çalışmaları sonucunda BATEM adına BURAK, BATEM EFE ve ŞAFAK silajlık mısır çeşitleri tescil edilmiştir. BURAK ve BATEM EFE, yerli özel sektör vasıtasıyla silajlık mısır amaçlı yetiştiricilikte yoğun bir şekilde kullanılan çeşitlerdir. BURAK çeşidi yüksek silajlık verimi ile lider konumundadır.

BATEM mısır ıslah çalışmaları ile çerezlik tüketime uygun ilk yerli patlak mısır çeşitleri olan ANT-Cin 98, Nermin Cin ve Koç Cin'i tescil ettirmiştir. Özellikle ANT-Cin 98 uzun dönem Türkiye cin mısır üretimini karşılamıştır. Yeni ve kaliteli cin mısır çeşitlerinin ıslah edilmesi için BATEM'in koordinatörlüğünde, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Süleyman Demirel Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi ve POLTAR LTD. ŞTİ ile ortaklaşa devam eden büyük çaplı bir projeye önümüzdeki yıllarda yeni cin mısır çeşitleri geliştirilerek, ülkemiz tarımının hizmetine sunulması hedeflenmektedir.

Şeker (tatlı) mısır taze, dondurulmuş (salatalarda) ve çerezlik olarak kullanılan diğer özel tüketime yönelik önemli bir mısır tipi olup, BATEM TATLI, bu anlamda ilk yerli şeker mısır çeşididir. Nişasta sanayi ve taze tüketim amacıyla beyaz taneli ANT-BEY ve KOÇ -BEY, BATEM'in geliştirdiği diğer önemli farklı tipte mısır çeşitleridir. Enstitüde mısır çeşitlerine katma değer oluşturmak ve protein kalitesinin (aminoasit düzeyinin) artırılması için ıslah çalışmaları başlatılmıştır. Bunun yanında suyu daha etkili kullanabilecek ya da kuraklığa toleranslı mısır çeşitleri geliştirmek amacıyla kurumda yapılan yoğun ıslah çalışmalarıyla ümitvar melezler elde edilmiştir. BATEM'de mısır araştırmaları Dr. Şekip Erdal, Zir. Müh. Mehmet Pamukçu ve Zir. Yük. Müh. Ahmet Öztürk tarafından yürütülüyor.

BATEM BÜLTEN

YENİ BİBER ÇEŞİTLERİ "ÖZGE VE ÖZALP"

BATEM'de ıslah çalışmaları sonucunda geliştirilmiş olan "Özalp" (çarliston tip biber) ile "Özge" (sivri tip biber) hibrit biber çeşitlerinin standart tohumluk kaydı kabul edildi.

Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü'nün yapmış olduğu incelemeler neticesinde Özalp ve Özge çeşitlerinin FYD testleri sonucu farklı, yeknesak ve durulmuş olduğu tespit edilerek standart tohumluk kaydı yapılması uygun görüldü. Her iki çeşidin de ticarete konu olması için 1. aşama olan üretim izinleri, 28 Mayıs 2015 tarihinde alınmış ve Özalp çeşidinin 2015 yılında yapılan ihale ile üretim ve satış hakkı özel sektöre devredilmişti. BATEM'de yeni yerli sebze hat ve çeşitlerin geliştirilmesi ve tarıma kazandırılması amacıyla ıslah çalışmalarının sürdürülmesiyle birlikte yeni proje ve araştırmalar da yapılıyor. "Özalp" hibrit çarliston biber çeşidi; parlak açık yeşil, 50-60 g ağırlığında, 18-21 cm uzunluğunda ve 3,5-4 cm kalınlığında, "Özge" hibrit sivri biber çeşidi ise; parlak koyu yeşil, 30-40 g ağırlığında, 20-23 cm uzunluğunda ve 2,5 cm kalınlığında olup, her iki çeşit de örtüaltı yetiştiriciliğine uygun, adaptasyon kabiliyeti yüksek ve meyveleri %100 tatlıdır.

STAJYER EĞİTİMİ

Üniversitelerin ziraat fakültelerinde ve meslek yüksekokullarında öğrenim gören 80 öğrenci BATEM'deki stajlarını tamamladı. Enstitüden Dr. Seyla Tepe'nin koordinatörlüğünde 5 Haziran-6 Eylül 2017 tarihleri arasında düzenlenen programa Adnan Menderes, Afyon Kocatepe, Akdeniz, Ankara, Bingöl, Bozok, Çanakkale Onsekiz Mart, Dicle, Dumlupınar, Ege, Erciyes, Gümüşhane, Marmara, Muğla Sıtkı Koçman, Mustafa Kemal, Namık Kemal, Ondokuz Mayıs, Ordu, Osmangazi, Ömer Halisdemir, Selçuk, Süleyman Demirel, Siirt, Uludağ, Uşak Üniversiteleri ile Burdur Tefenni Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Döşemealtı Organize Sanayi Bölgesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan öğrenciler katıldı.

Stajyerler toprak bilimi ve bitki besleme, bitki koruma, bahçe bitkileri, tarla bitkileri, biyosistem, tarımsal yapılar ve sulama, tıbbi aromatik bitkiler, bitkisel üretim ve teknolojileri, gıda kalite kontrolü ve analizi, gıda teknolojileri ve tarım ekonomisi konularında teorik eğitimler alarak, uygulamalı çalışmalar yaptı.

BİBER ISLAH ÇALIŞMALARI

Biber üretiminde Çin ve Meksika'dan sonra üçüncü sırada yer alan Türkiye'de 2015 yılında biber üretimi 2307456 ton olarak gerçekleşmiş ve bu üretimin 601382 tonu örtüaltı üretiminden elde edilmiştir. Yaş sebze ihracatında domatesten sonra ikinci sırada gelen biberden 2016 yılında 2457822 ton miktar ile 90.9 milyon Dolar gelir elde edilmiştir. Biber ıslah çalışmalarıyla farklı meyve tiplerinde, örtüaltı yetiştiriciliğine uygun, yüksek verimli, hastalıklara dayanıklı, pazar taleplerine uygun, düşük sıcaklıklara tolerant kaliteli hat ve hibrit çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemiz açısından özellikle hastalıklara dayanıklı yeni yerli hat ve hibrit biber çeşitlerinin geliştirilmesi güncel ve çok önemli bir konudur. Yeni sebze çeşitlerinin geliştirilmesinde amaçların başında hastalıklara dayanıklılık gelmektedir. Ülkemizde son dönemde biber yetiştiriciliğinde Domates lekeli solgunluk virüsü (TSWV) çok yaygın hale gelmiştir. BATEM'de bu hastalığın yanı sıra Patates Y virüsü (PVY)'ne dayanıklı hatlar geliştirilmiş ve özel sektöre satışı yapılmıştır. Meyve tipi olarak çoğunlukla geleneksel tiplerde sivri, çarliston, dolma ve kapyada çalışılmıştır. Yeni projeler ile ıslah konusunda çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca özel sektörden gelen hat ve yarı yol materyal talepleri karşılanmaktadır. Yeni sebze çeşitlerinin geliştirilmesi ileri teknoloji, sermaye ve zaman isteyen çok ciddi bir uğraştır. Çeşit geliştirme çalışmalarına ilave olarak, geliştirilen çeşitlerin üretime aktarılabilmesi için tanıtım faaliyetleri ve satış sonrası hizmetler de önem arz etmektedir.

ÖZALP

BATEM ALPÇELİK

SERADEMRE 8

DORU 16

Türkiye'de ilk defa sebze alanlarında özellikle tarla sebzeçiliğine yönelik olarak açık tozlanan çeşitler geliştirilmeye çalışılmıştır. BATEM'de 1970'li yıllarda başlayan ıslah çalışmalarıyla 1984 yılında "Doru 16" dolma biber ile 1995 yılında "Serademre 8" sivri biber çeşitleri tescil ettirilerek üreticilerin tohum ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. Özellikle "demre sivrisi" meyve tipinde olan Serademre 8 çeşidi uzun yıllar çok yaygın olarak üretilmeye devam etmektedir.

Ülkemiz ihtiyaçları gözönüne alınarak 2010 yılında geliştirilen biberde turşuluk üretime uygun açık tozlanan "Batem Alpçelik" ve "Batem Coşkun" çeşitleri 2013 yılında tescil edilmiş ve üretime kazandırılmıştır. Batem Alpçelik çeşidi üreticilerce çok beğenilmiş olup, farklı bölgelerde üretilmektedir. Örtüaltı hibrit biber yetiştiriciliğine uygun çeşit geliştirme çalışmaları sonucunda 1995 yılında "Ende F1", "Fırat F1", "Yağız F1" ve 1999 yılında da "Kuşak F1" geliştirilerek tescil edilmiştir. Tescil ettirildiği dönemlerde bu çeşitler, özel sektöre üretim ve satış hakkı ile devredilerek tarıma kazandırılmıştır.

ENDE F1

YAĞIZ F1

BATEM COŞKUN

KUŞAK F1

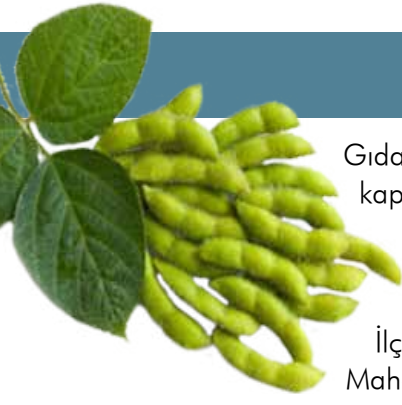

FIRAT F1

2004-2010 yılları arasında yürütülen Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından desteklenen "Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk üretiminde Kamu-Özel sektör İşbirliği" projesi kapsamında satışı yapılan biber hattı ile özel sektör tarafından "Çakır F1" adında çeşit geliştirilmiştir. TÜBİTAK tarafından desteklenen 1007 KAMAG projesi, "Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşit ve Nitelikli Hat Geliştirme Projesi" yine 2010-2014 yılları arasında yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucu çok sayıda nitelikli hat geliştirilmiş ve özel sektöre satışı yapılmıştır. BATEM'den Zir. Yük. Müh. Ramazan Özalp'ın proje lideri olduğu biber ıslah çalışmalarıyla 2015 yılında üretim izni alınan iki yeni hibrit çeşit; çarliston tipte "Özalp" ve sivri tipte "Özge" biber çeşitlerinin 2017 yılı mayıs ayında standart tohumluk kaydı yapılmıştır. 2015 yılında yapılan ihale ile Özalp çeşidinin üretim ve satış hakkı özel sektöre devredilmiştir. "Özge" çeşidi ise; örtüaltı yetiştiriciliğine uygun, adaptasyon kabiliyeti yüksek, meyvesi %100 tatlı, koyu yeşil-parlak, 30-40 g ağırlıkta, 20-23 cm uzunluğunda ve 2,5 cm kalınlığında kaliteli bir çeşittir.

BATEM BÜLTEN

BATEM TARLA GÜNLERİ

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında, Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı'nın (EYYDB) desteklediği ve BATEM'in koordinatörlüğünde Antalya, Burdur, Denizli ve Isparta'da yürütülen "Batı Akdeniz Koşullarında Mısır ve Soyanın Silajlık Olarak Birlikte Ekimle Yetiştirilmesinin Çiftçilerimize Benimsetilmesi Yayım Projesi" çerçevesinde Antalya İl GTH Müdürlüğü, Serik ve Manavgat İlçe GTH Müdürlüklerinin işbirliğinde, Manavgat'ın Denizyaka Mahallesi ile Serik'in Boğazkent Mahallesi'nde çiftçi şartlarında kurulan demonstrasyonların tarla günü düzenlendi.

16 Ağustos 2017 günü gerçekleştirilen organizasyona Serik İlçe Kaymakamı Haluk Şahin, BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü, BATEM Araştırma Yayım ve Proje Koordinatörü Ertuğrul Taştekin, BATEM'de Proje Yürütücüsü Zir. Müh. Mehmet Pamukçu ile teknik personeller, Antalya İl GTH Müdürlüğü KTV Şube Müdürü Derya Bilgin, Antalya Ziraat Odası Başkanı Nazif Alp, Serik GTH İlçe Müdürü Mustafa Çömezoğlu, Manavgat GTH İlçe Müdürü Ömür Ozan Çakal, Manavgat Ziraat Odası Başkanı Rasim Metin, Antalya, Denizli, Isparta İl GTH Müdürlüklerinde görevli proje çalışanları, çiftçiler ve basın temsilcileri katıldı. Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Zir. Yük. Müh. Ertuğrul Taştekin proje hakkında bilgi verdi. BATEM'in uygulamalı araştırmalara imza atan bir kurum olduğuna dikkatleri çeken Dr. Abdullah Ünlü ise, bu projenin araştırma, yayım ve çiftçiyi bir araya getirmesi açısından büyük önem taşıdığına değindi. Sahada birebir üreticilere bilgilerini aktardıklarını söyleyen Dr. Ünlü, kurulan demonstrasyonların başarılı olduğunu ve tüm üreticilere örnek olmasını temenni etti. Ünlü son olarak emeği geçenlere ve katkı sağlayan herkese teşekkür etti. Manavgat-Denizyaka Mahallesi'nde örnek çiftçi Vedat Günel'in 5 dekarlık tarlası ile Serik-Boğazkent Mahallesi'nde örnek çiftçi Hasan Yılmaz'ın 10 dekarlık tarlasında kurulan demonstrasyon alanında Zir. Müh. Mehmet Pamukçu tarafından çiftçilere yapılan bilgilendirme sunumunun ardından tarla günü hasat işlemiyle tamamlandı.

Denizli'nin Baklan İlçesi Konak Mahallesi'nde 08 Eylül 2017 tarihinde düzenlenen tarla gününde Baklan Belediye Başkanı Yusuf Gülsever, Denizli Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Vekili Yılmaz Erkaya, BATEM Araştırma Yayım ve Proje Koordinatörü Ertuğrul Taştekin ile Proje Yürütücüsü Zir. Müh. Mehmet Pamukçu, Hay-Koop Başkanı Mehmet Varol, DSYB Başkanı İsmail Topaloğlu, Baklan Ziraat Odası Başkanı Ahmet Özdemir, Baklan Sulama Birliği Başkanı Ayhan Demirdöver, Tarımsal Kalkınma Kooperatif Başkanları, şube müdürleri, ilçe müdürleri, mahalle muhtarları, kamuda görevli personeller ve çok sayıda çiftçi yer aldı.

Isparta'nın Keçiborlu İlçesi Merkez Mahallesi'nde 13 Eylül 2017 günü düzenlenen tarla gününe Isparta Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Mehmet Tuğrul, BATEM Araştırma Yayım ve Proje Koordinatörü Ertuğrul Taştekin ile Proje Yürütücüsü Zir. Müh. Mehmet Pamukçu, Isparta Ziraat Odası Başkanı Mustahattin Can Selçuk, Keçiborlu Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Aytaç Yılmaz, Keçiborlu Ziraat Odası Başkanı Ali Öztürk, şube müdürleri, ilçe müdürleri ve çok sayıda çiftçi katıldı.

Burdur'un Karamanlı İlçesi Hürriyet Mahallesi'nde 20 Eylül 2017 günü düzenlenen tarla gününe Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Oktay Darcan, Karamanlı İlçe Müdürü Murat Hazır, BATEM Araştırma Yayım ve Proje Koordinatörü Ertuğrul Taştekin ile Proje Yürütücüsü Zir. Müh. Mehmet Pamukçu, Şube Müdürleri, İlçe Müdürleri, görevli personeller ve çok sayıda çiftçi katıldı.

EXPO Kongre Merkezi'nde düzenlenen EXPO 2016 Antalya Fuarı'nın sezon açılışı ile aynı anda gerçekleştirilen Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun (TKDK) "10. Yılımızda Kırsal Kalkınma Buluşması" etkinliğine BATEM de katıldı.

19 Mayıs 2017 günü düzenlenen organizasyona Gıda Tarım ve Hayvancılık Eski Bakanı Faruk Çelik, Antalya Valisi Münir Karaloğlu, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Menderes Türel, TKDK Başkanı Dr. Ahmet Antalyalı, AB Türkiye Delegasyon Başkan Yardımcısı Gabriel Munuera Vinalis, Antalya Milletvekilleri Gökçen Özdoğan Enç ve Mustafa Köse, kamu kurumlarının müdürleri ve temsilcileri, STK üyeleri ve çok sayıda çiftçi katıldı. BATEM, Enstitünün adına tescil ettirilen sebze ve tarla bitkileri tohumları ile kurumda üretilen reçel ve meyve sularının sergilendiği standta yer aldı. Enstitünün çalışmaları hakkında bilgi verilen katılımcılara kurumun yayınlarından da dağıtıldı. EXPO'nun amacının tabiata, tarıma karşı farkındalık oluşturmak olduğunu ifade eden Faruk Çelik, "EXPO'nun gelecekte de Antalya'ya hizmet sunması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. İnşallah bu sezon hizmetinizde olacak ama umuyorum yeni sahibiyile birlikte buranın canlılığı ve aktivitesi daha güzel bir noktaya taşınmış olacak" dedi. Çelik, protokol üyelerine ve IPARD programından hibe alarak işlerini kuran çiftçilere plaket ve hediyeler verdi. Programda TKDK'nin yaptığı çalışmaların ve IPARD programlarından hibe alarak kendi işinin patronu olan çiftçilerin hikayelerinin sunumları yer aldı. Halk oyunları ekibi çeşitli yörelere ait gösteriler sundu. Katılımcılara 8 Mayıs'ta yürürlüğe giren IPARD 2 programıyla getirilen yenilikler ve çiftçilerin nasıl yararlanacağına yönelik bilgiler verildi.

PATLICAN VE SAZAN

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM), Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Üretim ve Eğitim Enstitüsü (AKSAM), Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü (SAREM) ile Meyvecilik Araştırma Enstitülerinin işbirliğinde hayata geçirilen ve TAGEM destekli "Akuaponik Sistemde Sebze Yetiştiriciliği" projesinde, patlıcan ve sazan birlikte yetiştiriliyor.

AKSAM'ın Kepez Birimi'nde başlatılan çalışmada akuaponik sistemde bitki ve balık yetiştiriciliğinin entegrasyonu araştırılıyor. Projede ilk olarak marul ve sazan kapalı devre sisteminde beraber yetiştirilmeye başlandı. Ardından patlıcanda başlatılan çalışmalar ilk sonuçlarını verdi. 30 Mayıs 2017 tarihinde akuaponik sistem kanallarına üç farklı yöntemde denemesi kurulan patlıcanlarda ilk çiçek ve meyveler görünmeye başladı.

Akuaponik sistemde balık havuzundan çıkan ve topraksız yetiştiricilik ünitelerinden geçirilen suyun içindeki balık kökenli çözülmüş atıklar bitki tarafından besin olarak alınıyor. Arındırılan su tekrar balık yetiştiriciliğinde kullanılıyor. Hem bitki hem de balık yetiştiriciliği için gerekli su miktarını önemli ölçüde azaltan sistem, global ısınmanın etkisiyle ileriki yıllarda çölleşme riski altında olan Akdeniz Bölgesi için alternatif bir üretim modeli olarak görülüyor. Çevre dostu olarak nitelendirilen sistemde, bitkisel ilaç kullanılmadığından elde edilen ürünlerin organik sınıfa gireceği ifade ediliyor. Bu doğrultuda sebze ve balık üretim teknolojilerinin araştırılması, geliştirilmesi ve uygulamaya aktarılması amaçlanıyor.

AR-GE ODASI

BATEM'de Özel Sektör AR-GE Ofisi hizmete girdi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın talimatı doğrultusunda BATEM'de "Özel Sektör AR-GE Ofisi" açıldı. Enstitü ile özel sektör işbirliğinde gerçekleştirilecek AR-GE çalışmalarının ve projelerinin görüşülmesi amacıyla hizmete giren ofis, tüm ihtiyacı karşılayabilecek teknik donanımla kuruldu. Teknolojik malzemelerin yer aldığı ofiste Türkiye'de bulunan 50 Enstitünün tanıtım kitapları olacak. Kitapları inceleyenlerin Enstitüleri tanımaları ve yeni projeler için fikir edinmeleri düşünülüyor. Bu gelişmeyle BATEM'in özel sektörle ortaklaşa yürütmekte olduğu projelere hız vermesi ve özel sektörün Enstitünün imkanlarından daha çok faydalanması hedefleniyor.

TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER ÇALIŞTAYI

BATEM, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan Tıbbi ve Aromatik Bitkiler ile Boya Bitkileri Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında gerçekleştirilen "Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Çalıştayı"na katıldı.

10 Temmuz 2017 günü Akseki'de düzenlenen çalıştaya Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarı Dr. Nusret Yazıcı, Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı Prof. Dr. İbrahim Adnan Saraçoğlu, Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Ataş, Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Enç, İstanbul Milletvekili Halide İncekara, Bakan Danışmanı Prof. Dr. Necdet Budak, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Eğitim Yayın ve Yayınlar Daire Başkanı Dr. İlkyay Kılıç, Antalya GTH İl Müdürü Mustafa Özen, BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü ile Müdür Yardımcısı Mustafa Soysal, BATEM'de tıbbi ve aromatik bitkiler üzerine çalışan araştırmacılar, GTH İl Müdürleri, GTH Bakanlığı, kamu ve özel sektörden çok sayıda temsilci, akademisyenler ile üreticiler büyük ilgi gösterdi.

Tıbbi ve aromatik bitkiler sektörüne yönelik Bakanlık çalışmalarının anlatıldığı sinevizyon gösterisiyle başlayan çalıştayın açılış konuşmasını yapan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarı Dr. Nusret Yazıcı, Milli Tarım Projesi çerçevesinde tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimini geliştirmeye yönelik destekleme çalışmalarının önemine değindi. Dr. Nusret Yazıcı konuşmasında, talep odaklı üretimin geliştirilmesinin hedeflendiğini ve bu toplantıların devam edeceğini ifade etti. Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı Prof. Dr. İbrahim Adnan Saraçoğlu'nun gerçekleştirdiği sunumun ardından Moderatörlüğünü Dr. Yazıcı'nın yaptığı açık oturumda sektör sorunları ve geleceği hakkında görüşler paylaşıldı. BATEM ve Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün standını ziyaret eden protokol heyeti BATEM Müdürü Dr. Abdullah Ünlü'den kurumda sürdürülen çalışmalar hakkında bilgi aldı.

Çalıştay üreticiler ve özel sektör temsilcilerinin karşılaştığı üretim, pazarlama ve hammadde sorunları ve bu problemlerin çözümüne yönelik ilgili birimlerin yaptığı bilgilendirme ile sürdü. Müsteşar Dr. Yazıcı özel sektörün sorunları ve hammadde temininde karşılaşılan problemlere yönelik çözüm arayışlarının devam edeceğini ve bu konuda Bakanlık çalışmalarının sürdürüleceğini belirtti.

@BatemAntalya

BATEM de sosyal medya ağına katıldı. Artık facebook kullanıcıları @BatemAntalya linkinden BATEM'in sayfasına ulaşabiliyor. Enstitünün güncel haber, etkinlik, araştırma ve çalışmalarının görsel sunumla yer aldığı facebook sayfası, sosyal medya kullanıcılarının kurum hakkında öğrenmek istedikleri bilgiye en kısa sürede erişmesine olanak sağlıyor.

BATEM

BÜLTEN

Yayıncı
Batı Akdeniz Tarımsal
Araştırma Enstitüsü

İletişim Adresi
Demircikara Mah. Paşa Kavakları
Cad. No.11 Muratpaşa/ANTALYA

**Tüzel Kişi Temsilcisi ve
Yayın Koordinatörü**
Dr. Abdullah ÜNLÜ

e-posta
batem@tarim.gov.tr

Grafik Tasarım
Çiğdem SAĞDIÇ ÖZTAŞ
Aytekin AKTAŞ

web
http://arastirma.tarim.gov.tr/batem

Haber
Metin KAYA & İdris SUBAŞI

Tlf
0242 321 67 97

Fotoğraf
İdris SUBAŞI & Nihal YAĞAN

Faks
0242 321 15 12

Yayın Türü

Kurumsal Bülten

BATEM VE GELENEKSEL ANTALYA REÇELLERİ

Meyve ve sebzeler çeşitli yöntemlerle farklı ürünlere işlenerek daha dayanıklı hale getirilebilmektedir. Bu yöntemlerden biri de meyve ve sebzelerin şeker ilavesiyle reçel ve benzeri ürünlere (marmelat ve jele) işlenmesidir. Reçel, en az % 60-65 çözünür katı madde içermesi ve bunun çoğunun şeker olması nedeniyle önemli bir enerji kaynağıdır. Ortalama % 70 şeker içeren 100 g reçel 368 Kcal vermektedir. Yapıldığı meyveye göre farklı miktar ve çeşitte mineral madde içermeleri reçellerin besleyici değerlerini daha da arttırmaktadır.

Ülkemiz bulunduğu coğrafi konum ve ekolojik faktörlerin etkisiyle meyve sebze üretimi ve çeşitliliği açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Hammaddenin bulunabilirliği ve kültürel değerler gibi nedenlerle yöresel bazda reçel çeşitleri de bulunmaktadır. Bunlardan turunc, bergamot, altıntop, karpuz kabuğu ve patlıcan reçelleri özellikle Akdeniz Bölgesi'ne özgü geleneksel reçellerdir. Geçmişten günümüze reçel ve marmelat üretimi gerek küçük ölçekte ev hanımları tarafından gerekse endüstriyel ölçekte yapılmaktadır. Geçmiş yıllarda Narenciye Araştırma Enstitüsü olarak görev yapan BATEM'de turuncgillerin değerlendirilmesi amacıyla bölgeye özgü kabuk reçelleri ve marmelat üretimi ilk olarak bakır kazanlarda ve odun ateşinde geleneksel koşullarda gerçekleştirilmiştir. Daha sonra turuncgil reçel ve marmelatlarının yurt çapında tanıtılması ve özel sektör tarafından da üretiminin yaygınlaştırılması amacıyla üretim teknikleri ve reçete geliştirme çalışmalarına başlanmıştır.

1960'lı yıllarda Tarım Bakanlığı ile Dünya Tarım ve Gıda Organizasyonu (FAO) işbirliğinde narenciye suyu üretimi amacıyla kurulan Gıda Pilot Üretim Tesisi'nde geleneksel reçel ve marmelatlar paslanmaz ve çelik buhar ceketli açık pişirme kazanlarında modern üretim teknikleriyle üretilmeye başlanmıştır. 1977 ve 1982 yıllarında "Turuncgil Reçel, Jele ve Marmelatları Yapım Tekniği" ve "Türkiye'de Yetiştirilmekte olan Turuncgil Tür ve Çeşitlerinin Değişik Teknolojik Değerlendirme Şekillerinin Uygunluğu Üzerine Araştırmalar" isimli çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Zaman içerisinde tesiste turunc, bergamot, altıntop reçellerinin yanında karpuz kabuğu, patlıcan, balkabağı, hurma ve incir gibi bölgeye özgü reçellerin üretimine geçilmiştir. Günümüzde bunlara ilaveten kamkat reçeli, domates reçeli, portakal suyu konsantresi, nar suyu ve ekşisi, kurutulmuş meyve, tıbbi bitki çayı ve yağları gibi üretimler de eklenmiştir.

Gıda Pilot Üretim Tesisi, Gıda Teknolojisi ve Tıbbi Aromatik Bitkiler Bölümü bünyesinde faaliyet göstermekte olup, gıda teknolojisi alanında ürün geliştirme ve değerlendirme, mevcut ürünlerin kalitesinin korunması ve artırılmasına yönelik bilimsel araştırmalar yaparak ilgili sektör ve paydaşlara öncülük etmeyi amaçlamaktadır. Tesiste reçel üzerine yapılan Ar-Ge çalışmaları sonucunda 2013-2015 yılları arasında TAGEM tarafından desteklenen "Farklı Acılık Giderme Yöntemlerinin Geleneksel Turunc Kabuğu Reçelinin Flavonoid İçeriği Üzerine Etkisi" adlı proje yürütülmüştür. Ayrıca bu çalışmalar sonucunda "Domatesin Geleneksel Yöntemle Reçele İşlenmesi ve Bazı Kimyasal Özelliklerinin Belirlenmesi", "Kocayemiş (Arbutus unedo L.) Meyvesi ve Marmelatının Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri" ve "Kamkat (Fortunella margarita Swing.) meyvesi ve reçelinin bazı fiziksel ve kimyasal özellikleri" adlı bildiri ve yayınlar ise ulusal ve bilimsel toplantılar ile dergilerde yayınlanmıştır. Gıda Yük. Müh. Demet Yıldız Turgut'un sorumluluğunda faaliyetlerine devam eden tesisin teknik ve istihdam altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

